

ПЕРСОНАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Найбільш вагомим джерелом розвитку економіки та ключовим елементом продуктивних сил є люди. Їх творчий талант і практична робітнича майстерність особливо виразно проявляється в умовах ринкових відносин, де постійно присутня підприємницька конкуренція. Існує безпосередня залежність конкурентоспроможності економіки, рівня добробуту населення від якості трудового потенціалу персоналу підприємств, установ, організацій. Майже не можливо уявити будь-яке підприємство без персоналу, навіть за умови стрімкого розвитку технології та створення штучного інтелекту.

Сучасні науковці все частіше приділяють увагу саме людському ресурсу як одній з найбільш специфічних економічних категорій. Існує значна кількість публікацій, що присвячуються дослідженню теоретичних аспектів персоналу як економічної категорії. Серед них наукові праці В. Воронкової, Н. Ушакової, О. Крушельницької, О. Іванілова, В. Данюка, Н. Єфремової, С. Ожегова, О. Єгоршина, А. Кібанова, А. Колота, О. Грішнєвої та інших. Цими авторами були досягнуті значні наукові результати у галузі теоретичних та методологічних основ вирішення даної проблеми. Проте, варто відмітити, що вичерпного та однозначного тлумачення даного поняття немає.

Вчені по-різному підходять до визначення персоналу, акцентуючи увагу на тих чи інших його ознаках. Н. Єфремова та Н. Ушакова вважають, що персонал підприємства – це службовці або робочі будь-якої установи, підприємства, організації, що належать до однієї професійної категорії [1].

Деякі науковці, зокрема О. Єгоршин, ототожнюють такі категорії, як «кадри» та «персонал» [2]. Проте поняття «кадри» використовують, як правило, лише при характеристиці штатних працівників підприємства, у той час, як категорія «персонал» охоплює повністю всіх працюючих. Отже «персонал» являється більш ширшим поняттям, аніж «кадри».

Російський вчений економіст С. Ожегов наводить наступне визначення персоналу підприємства: «Персонал підприємства – це особовий склад або працівники установи, підприємства, що складають групу з професійними або службовими ознаками» [1].

Науковець В. Воронкова трактує поняття персонал підприємства як сукупність його працівників, що працюють по найму при наявності трудових взаємовідносин з роботодавцем, оформлених трудовим договором [3, с. 62].

У словнику іншомовних слів категорія «персонал» розкривається як особовий склад підприємства, установи, організації тощо [4, с. 516].

В електронній енциклопедії «Вікіпедія» знаходимо наступне визначення: «персонал – це колектив працівників або сукупність осіб, що здійснюють трудові функції на основі трудового договору (контракту) [2].

Перше, з наведених визначень, є досить стислим і не відображає усієї глибини предмету дослідження в той час як визначення О. Єгоршиної є дещо розмитим. Трактування категорії «персонал підприємства» В. Воронковою висвітлено більш конкретно, на відміну від визначень представлених в іншомовному словнику. У енциклопедії «Вікіпедія» поняття «персонал» розкривається досить ґрунтовно, але було б доцільніше зазначити, що персонал – не сукупність, а частина трудових ресурсів.

Враховуючи вищенаведений у роботі матеріал, можна сформулювати наступне узагальнююче визначення поняття «персонал підприємства». Персонал підприємства – це частина трудових ресурсів, що працює по найму при наявності трудових взаємовідносин одне з одним та роботодавцем в процесі діяльності, забезпечуючи виконання окремих процесів, що відповідають їхньому кваліфікаційному рівню та професійним знанням з метою досягнення цілей як власних так і підприємства в цілому.

Персонал підприємства характеризується кількістю, професійною придатністю, компетентністю та структурою. Кількість персоналу визначається характером, масштабами, трудомісткістю виробничих процесів, складністю,

рівнем механізації та автоматизації. Ці чинники визначають нормативну кількість працівників, якої у виробничих умовах практично не буває.

Структура персоналу розглядається в залежності з різними підходами та немає чіткої класифікації. У самому загальному вигляді персонал поділяється на дві групи: промислово-виробничий та непромисловий (невиробничий) персонал. До промислово-виробничого відносять персонал підприємства, що зайнятий безпосередньо процесом виробництва та його обслуговуванням. До непромислово-виробничого відносять персонал задіяний у соціальній сфері, об'єкти якої хоч і утримуються на балансі підприємства, проте не мають відношення безпосередньо до його діяльності.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, необхідно акцентувати увагу на тому, що «персонал підприємства» є ключовим фактором виробництва та має багатогранну структуру. В залежності від роду діяльності та організаційно-правової форми структура персоналу є неповторюваною для кожного окремо взятого підприємства.

Література

1. Словник термінів та понять [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-synonyms-term56937.htm>
2. Енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.wikipedia.org/wiki/Персонал>.
3. Філософія управління персоналом: монографія / [Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Попов О.М. та ін.] ; за ред. В.Г. Воронкової. – Запоріжжя : ЗДІА, 2005. – 472с.
4. Словник іншомовних слів [за ред. О.С. Мельничука]. – К. : Головна редакція УРЕ, 1974. – 776с.